

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Plac: SIMONFFY-ház a város-házával szemben

HIRDETÉMÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 10 ft — k
Félévre 5 ft —
Negyedévre 2 ft 50
Egy órára 1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopetisorszoros beiktatásáért 5 kr

Bélyegdíj minden hirdetésért külön 80 kr

Nyiltér 4 hasábsopetisorszoros 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Szerda, július 23.

143. szám

Ez a helyes.

(T.) A birodalom összes népeinek, a Balkán félsziget összes népeinek érdekében áll, hogy békés szövetségben éljen egymással, mert csak így lehet biztos és csak így lehet szabad. Ausztria-Magyarország népei és a Balkán félsziget népei összetartva, s egymással nem ellenéges lábon, hanem békeszövetségben élnek, oly hatalmat képviselnek, a mely hatalom saját maga erejére támaszkodva biztosíthatja magát és pedig úgy, hogy e hatalom egyik szövetségesének se lehet a másiktól tartania, a mennyiben egyik a másiknál nem igen erősebb, de ha erősebb volna is, tökéletesen ellensúlyoztatik a többiek által. Mint a hogy Európa nagy hatalmai ellensúlyozták egymást, éppen úgy ellensúlyozhatják egymást Ausztria-Magyarország és a Balkán félsziget népei, ha békeszövetségben élnek egymással.

És itt egyéb észszerű, egyéb helyes politika nem is lehetett ott a hol az önfenntartás fontos kérdése merül fel, ott el kell nemulni minden apróságos nemzetiségi ellenszenvnek; s ahol a józan ész diktál ellent kell állni mindenféle czélzatos ingerkedésnek és izgatásnak. Higgadt és okos államférfi ki e birodalomban és a Balkán félsziget nemzeteihez tartozva, szereti fáját és hazáját, nem tanácsolhatnak e népeknek mást, mint azt: hogy békeszövetségben éljenek egymással, mert csak így biztosíthatják jövőjüket.

Igaz lelkű, eszes és minden megvesztegetéstől ment államférfi nem is teheti, hogy egyik nemzetet a másik ellen igazgassa, mint például a horvát tulzók teszik, hol jogosan merül fel a gyanu: hogy orosz befolyás által vannak megvesztegetve. Mert a mint a jól felfogott horvát érdeke nem követelheti, hogy a magyarokkal ellenséges lábon álljon, éppen úgy nem követelheti a magyar érdeke. Valamint hogy a ki a horvátokat azzal ijesztgeti, hogy a magyarok megakarják őket semmisíteni, az kontár po-

litikus és nem államférfi, mert az államférfi tudja, hogy ezen területek nemzeti nem az egymás megsemmisítésére, hanem az egymás fenntartására vannak utalva.

Ime a csehek is kezdik beismerni, hogy az ő jövőjükre nézve nem a magyar, hanem a német elem a veszélyes, valamint hogy Szerbia és Románia államférfiai is beismerték, hogy rájuk nézve nem Ausztria-Magyarország veszélyes, hanem az orosz, Ausztria-Magyarországban minden nemzetiség megtartotta a maga jellegét, míg a német Posert és Pammerkt már majd nem egészen elnyelte, valamint hogy úgy járnának azon nemzetek és nemzetiségek, melyeket az orosz venne szárnyai alá. Mindkét nemzet oly nagy, hogy a kisebb nemzetek felemészése által nem igen érezne gyomortherhelést, míg Ausztria-Magyarországban vagy a Balkánon, ugyan melyik nemzet emészhetné fel a másikat. Hogy egyik és másik nemzet intelligenciája beszéli a másik nemzet nyelvét, — az még nem felemészés, de ha egy 40 vagy 80 millió nemzetnek nyujtunk reá alkalmat, az aztán felemészést bizonyosan. Az a barátság tehát, mely legujabban a csehek és magyarok közt nyilvánul, nem más mint a józan belátás és a helyzet felismerésének kifolyása.

— A tolonczügy rendezése. Torontalmegye részéről figyelemre méltó előterjesztés tételtek a szakminiszterhez, a tolonczügy kimerítő és tüzetes rendezésének érdekében. „Nem lévén ugyanis tüzetesen megállapítva — ugymond az előterjesztés — hogy mely esetben köteles a község az odatonozozott egyént minden körülmény közt elfogadni a toloncz gyakran vagy szabadon bocsátatni, vagy visszaküldetk a kiindulási helyre. Kimondandó lenne, hogy a rendeltetési község azon esetben is köteles legyen a toloncz elfogadására, illetőleg átvételére, ha a községi illetőség minden kétséget kizárólag és okmányyszerűen egyelőre meg nem állapítható, oly támpontok azonban léteznek, melyek azt valószínűvé teszik.“ Átalában pedig az illetőségi ügy alapos rendezését is sürgeti a felterjesztés.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A HAMUBAN.

Elbeszélés.

J. N. után.

(Folyt.)

— Hát a házhoz nem jár senki?
— Germinál urhoz?
— No igen.
— Nem ismer ez uram, egész Párisban egy macskát sem!
— Szomszédjait talán mégis . . .
— Törődik is ő a szomszédokkal! Minden idegen arez láttára idegrángásokat kap.
— Parbleu! — mormogá André, — ez ugyan csodálatos egy ember lehet, s nekem meg fog gyülni a bajom vele, míg megszeli-ditem.
— Valóságos medve biz ő — folytató Poussignol asszony. — En nem tudok esetet rá, hogy tizenegy év alatt, rajtam és leányán kívül, még más valakivel is beszélt volna. Azt hiszem, ha valaki barlangjából ki akarná csalni, inkább tiz darabra hagyná magát vagdálni, mint . . .
— Poussignol asszony nem folytathatta tovább, mert az ajtón szerény kopogás hallatszott.
— Szabad! — kiáltá a festő.
Az ajtó csöndesen felnyílt s egy hosszú sovány alak lépett be rajta.
— Uram . . . Sauvain ur . . . kezdé az idegen, de itt, mintha mondókáját elfelejtette volna, ismét elhallgatott. Összeesett melléből nehéz sohajtás tört fel, zavarodottan körülnézett, azután sovány csontos kezeit, mint két reszelőt dörzsölgetni kezdé, s olyan

képet vágott, mintha nagy kedve kerekedett volna visszatérni. Összeszedte mégis magát s újra megszólalt, miközben a szavakat úgy megnyujtotta, mintha minden szóttagot táptalan harapógókkal huztát volna ki belőle.
— Uram . . . én Germinál vagyok . . . önnel átellenben lakom . . . s mint régi szomszéd . . . bátor voltam . . . önnél egy rövid látogatást tenni.
— Ah, hozta Isten, kedves Germinál ur! — kiáltá örömmel a meglepett festő, — hozta Isten! — s oly barátságos módon szorongatta az öreg kezeit, hogy ez zavarában egészen a falhoz simult.
— No csak nézze meg az ember! — dünnyögé Poussignol asszony s majd megkövült bámulatában.

V.
Ha a rozsdá, a természet különös szépsége folytán, néha emberi alakban is mutatkoznak, alig lehetne szebb példányt képzelni, mint a mely most André előtt állott.
Germinál ur hasonlított egy óriási szeghez, mely legalább is hat hónapig volt valami nedves helyen elrejtve.
Minden meg volt rozsdásodva rajta, aczél óralánczától kezdve egész czipője csatjáig. Öltözetének minden darabja rozsdászinű volt; még hangja is oly kellemetlenül nyikorgott, mintha meglett volna rozsdásodva, s a levegő körülötte három lépésnyire, dohos rozsdaszaggal telt meg.
De arcának kifejezése bármít állított is Poussignol asszony, távolról sem hasonlított valami banditához. Germinál ur félénk, bártortalan, alázatos egyéniség volt, ki megfoghatatlan okoknál fogva, örökös nyugtalanságban élt, folytonosan kényelmetlenül érezte magát, s kinek lelkét valami

láthatatlan hatalom szünet nélkül ébren és részen tartotta. Még azon pillanatban is, midőn Poussignol asszony határtalan csodálkozására Andréhoz belépett, megletszótt rajta, hogy nem saját, hanem egy más akarat befolyásának engedett, mely erősebb az övénel és uralkodik felette, mint a delejező a delejezett felett.
Mind ezen tulajdonságok dacára ritka halandó részesült valaha oly meleg, barátságos fogadtatásban, mint Germinál ur Andrénál. A jó fiu majd kiugrott a bőrből anynyira megörült, hogy szöke bálványának édes atyja oly váratlanul meglátogatta.
— Foglaljon helyet, kérem — kiáltá elragadtatva, — foglaljon helyet, drága Germinál ur! Ah, minő kellemes meglepetés! Minő felséges, aranyozni való gondolat volt öntől, hogy eljött hozzám! Azt sem tudom, mivel háláljam meg e rennkivüli megtiszteltetést.
Germinál ur sohajtott és helyet foglalt, egyet kettőt köbéselt és száraz ujjait ropogtatta, azután még egyet sohajtott és megszólalt.
— Ma ünnepeünk van Sauvain ur, karácsony napja . . .
— Igaz, karácsony napja — ismétlé André — nagy ünnep.
— Igen bogy!
— Különbön szép idő van . . .
— Nagyon szép!
— Barha egy kissé hideg . . .
— Nagyon hideg!
Ezen rövid szövaltság után öt percnyi szünet következett. André a legkötelezőbb nyájassággal pihentette szeméit szeretetre méltó vendégnek s egyik kezét hatalmába kerítve, gyermeki gyöngédséggel kezdé szorongatni. Germinál ur szégyenlősen lesütött sze-

A kholera.

A cholera-ról a következő újabb táviratok érkeztek.

Toulon, jul. 21. Dorvan-Lalande asszony átvette a Bourencontre-kórházban a betegek ápolását. Az aixi bibornok-érsek Arlesben meglátogatta a cholera-betegeket. — Krantz admirál közbenjárása folytán az arsenalban a munkálatok ismét megkezdettek. Tizenöt fogolynek elengedték büntetése hátralevő részét. A legtöbb menekülő az Alpe-sek felé veszi útját. Cholera-esetek fordultak elő Sisteron, Thubouef, Molmes, Sigues és Arvieuxben.

Marseille, ju. 21. Miatán az itt ujjonnan alapított osztrák segélyegylet az alapítók távollétében tényleg nem léphetett életbe, Mandl Sigfried egy itteni nagykereskedő czég főnöke az osztrák magyar alvalókat a járvány tartama alatt védelmébe vette, mit az itteni főconsulatus közszónettel fogadott. A fumei „Balkán“ nevű vitorlás hajón kiűtött a cholera, egy matróz megbetegedett s rögtön orvosi kezelést aláadták.

A Fraissinet-hajózási-társaság megozálfolja azt a hírt, hogy a román kormány az ottani kikötők forgalmát betiltotta. A gőz-sők mint rendszeren most is Smyrnába mennek, hol tiz napi vesztegzár alá vétetnek s ezután tovább mehetnek a dunai kikötőkbe.

Az éjjel huszonhat haláleset fordult elő a cholera-betegek között.

Lyon, jul. 21. A kedvező egészségi viszonyok dacára a vízvezetési társaság a hatóság által megbízott, hogy a házakba csak szűrt vizet bocsásson. A gyanus halálesetek igazolására egy hattagu bizottságot küldöttek ki. E bizottság elnöke Lepine tanár. Hírlik, hogy a vasuti pályaháznál a desinfectioit abbahagyják s a helyett az utasokat csak orvosi vizsgálatnak vetik alá.

Páris, jul. 21. Tegnap itt négy gyanus haláleset hivatalosan megvizsgáltatván, a szörványos cholera esete konstátáltatott. Camescusse az utasok füstöltetését abban hagyta. Tuolonban — ide érkező jelentések szerint — tegnap 51 s Marseilleben 57 ember halt meg cholera-ban. Chartes herceg, ki ma tért vissza, egy Parisi grófhöz intézett táviratában kijelentette, hogy bármikor kész visszatérni a cholera-járta városokba, ha elegendő pénzösszeget adnak neki át szétosztásra.

Páris, jul. 21. Már többé nem tagadják, hogy itt két új cholera-eset fordult elő halálos kimenetellel, de a betegség sporadicus cholera-nak jeleztetett. Ezenkívül több oldalról cholera-eseteket jelentenek. A „Temps“ azt véli, hogy a cholera nostrasnak még szá-

mos esete várható Párisban; de az utóbbi halálesetek egyáltalán nem konstátálják, hogy a járványos cholera Párisban fellépne. Brig-nollesban tegnap három s Arlesban hat haláleset fordult elő cholera-betegek között. Arlesban nagy félelem uralkodik; s lakosok legnagyobb része kivándorol.

A köztársaság elnöke 10,000 frankot adományozott Marseille szegényei s 5000 frankot Toulon szegényei számára.

Madrid, jul. 22. A kormány tudomására jutott annak, hogy a francia határ környékén egy banda czirkál, mely a Franciaországából jövő utasakat, kik a vesztegzár alól ki akarnak bujni, Spanyolországba csempészi.

Páris, jul. 22. A párisi községi tanács tegnap ülésén a közegészségügyi hivatal főnöke határozottan kijelenté, hogy a kórházakban eddig sem ázsiai, sem szörványos jellegű cholera-eset nem fordult elő s azon egyének, kikről azt állították, hogy cholera-ban szenvednek, egészen más betegségeben szenvedtek.

Páris, jul. 22. A tegnapi nap folyamán Marseilleben 24, Toulonban 12 ember halt meg cholera-ban.

Városi közgyűlés.

Debreczen, július 23.

Ma vette kezdetét városunkbizottsági közgyűlése, melyen tárgyalás alá került a szervező bizottság által nagy gondal kidolgozott terjedelmes hatósági szervezet. A bizottsági tagok nagyszámmal jelentek meg e városunkra oly nagy fontossággal bíró gyűlésre —

Elnök D é g e n f e l d József gr. elnök mielőtt a tanácskozást megnyitottának jelen-tené ki, előadja, hogy e közgyűlés azért halasztatott idáig, hogy a bizottsági tagoknak legyen idejük a hatósági szervezet tanulmányozására s felkéri őket, hogy a szervezet tárgyalásánál a város közedekeinek szemmel tartásával járjanak el.

Szintén fontos tárgyakul emeli még ki a törvényhatósági bizottsági tagok választását, esetleg a tisztújítás idejének megállapítását.

Márk Endre a napi rendhez szólva óhaj-tandónak tartja, hogy a szervezet a többi tárgyak elintézése után tárgyalassék. Ez indítvány azonban elejtetett.

A polgármesteri jelentés június és július hónapokról tudomásul vétetik. Polgármester indítványára a közgyűlés egyszersmind jegyzőkönyvíleg örömet fejezi ki József főherceg hortobágyi látogatása felett, ki oly melegen érdekli Debre-

meit, visszavonta kezét s kabátja zsebébe rejtette el.

— En azon véleményben vagyok, — vevé fel ismét a szót, — hogy ily nagy ün-nep alkalmával, az ember többet engedhet meg magának, mint máskor . . .

— Tökéletesen igazsága van — biz-tatá André — az ember úgy is csak egy-szer él.

— Ennél fogva, ön régi szomszédom lé-vén, bátorságot veszek magannak . . .

André szive hallhatólag kezdett do-bogni.

— Igen — szótagoló Germinál ur — bátorságot veszek magannak önt meg-hivni . . .

— No csak nézze meg az ember! — dadogá Poussignol asszony, kinek csodál-kozása tetőpontra hágott — Ó-ó-óh!!!

— Ah, kedves ur! — kiáltá André magánkivül — drága Germinál ur, ön egé-szen zavarba hoz szívessége által! De ren-delkezzék velem, én öné vagyok testestül, lelkestül.

— Oh! oly sokat nem kívánok, — mondá Germinál ur, mielőtt homlokát egy rozsdá-szinű zsebkendővel megtörle, — én csak egye-dül mára kérem önt hozzáam átjöni, hogy az estét velünk együtt család körben töltse el.

— Csal dikörben! — ismétlé André lel-kesedéssel.

— Elfogadja ön a meghívást?
— Ha elfogadom-e? . . . ezer örömmel kedves ur!

— Tehát ma este, nyolcz órákor!
— Igen, ma este nyolcz órákor!

Germinál ur felállott s az ajtó felé in-dult.

— Azt hiszem — szólt a kilincset meg-fogva — lesz alaborunk is . . .

ületben Kiss
tben Körössi
jelentem, hogy
knak 28 éven át
11-én meghalt.
1.
onffy Imre
os polgármester
k.
ka. Tisztelettel
legümi felsőbb
y az augusztus
holnap (csütör-
nagyobb szám-
A gyűlés he-
főiskolai fekete
gyűlésterm-
hatósági szer-
atva van a régi
bizottsági tagok
az új tisztviselő
t. És mindezen
al bevont asz-
onjonnan me-
Csak az em-
agok. Az 1878.
a szabályszerű
gi tagok egyré-
ilépése a mai
ilépendő tagok
Borbély János,
ván, Harsányi
fábor, Kertész
István, Harsá-
Kertész István,
Liptay Miklós,
zegegy Gyula,
Óry Mihály,
set, Buday Jó-
Sándor, Kap-
Vérsi Lajos,
értési István,
Szebeni Gá-
oma, Kiss La-
Gönyey Ká-
Jakab, Tóby
6. — Válasz-
7. Czegegy S.
re; ezenkívül
vire az elhal-
rileéről. Rop-
ter M. G. biz-
ester urat in-
sulyt akar-
tette, hogy :
évi szavamra
zni " Ugyan-
ur mondtotta
urral verse-
zzászállásban,
szólót". Per-
"Hungária"
1. Ünnepi
gszállás. —
4. Ziehrer
operából 6.
Katoná élet.
gatók segítő
működéséről
g, melyet az
Némethy Ká-
t életében a
fordulat ál-
ka kezdődik.
melyek hi-
ragzását hap-
szabályzat
l, szigoruan
lasztói jogot
anal körül
oló tagságot
g. Az egye-
ézügyi vi-
mult évben
regi despe-
forint haj-
arba hoza-
bb mérték-
előző évek-
yven segélyt
ben 21 tag
180 forint jö-
67 forint
vzeletbeli, 4
vagyon 7787
59 frt 3 kr
ar 193 más
szedi váro-
gyermekek
ly honvéd
ndító gyász
L o n k a
ar a minden
t — vitték
eselő torok-
zomorodott
z, hogy ro-
yven osztoz-
ác társu-
zombaton a

rövid szezon megnyitó előadásul a „Koldus-
diák”-ot mutatta be. A kedves operette is-
meretes a kassaiak előtt a téli évadból s így
az összehasonlítás vágya a nagy hőség da-
cára szép számú közönséget vonzott. A ki-
váncsiság minden tekintetben kielégítettett s
a rendezést illetőleg valódi meglepetésről le-
het szó. A fel-feljelölő tapsok fényes bizonyi-
tékaik voltak ama diadalnak, melylyel a tár-
sulat bevonult. Az előadás kifogástalan volt
még az utolsó statisztá is betanult szerep
után mozgott. Az erős kar egész odaadással
működött. Meg is tapsolták. A főszereplők
Erdélyi Marietta, Halmayné, Iványi Mariska
Horvát Arnold, Németh József felvonás közt
s nyílt jelenetben kihívták s dalak zajos
tetszésben részesültek, sőt az első harmat
gyönyörű csokrokkal is meglepték. Előadás
után mindenki a legnagyobb elismeréssel be-
szélt a társulatról s annak lelkeről : az igaz-
gatóról, kit a záró jelenet után a lámpák elé
hívtak. E bemutatás elég volt a jó hír meg-
erősítésére, a többi a város fogja tenni. A
kassai közönség jó névnek örvend a színi vil-
ágban s Krescsányi társulatával szemben a
kánikulában is meg fogja azt őrzeni.

— **Gyászjelentés.** Szilágyi Imre és
nőm Mikola Irma; Hermína, Márgit gyerme-
keink és a nagy szülők nevében is fájdalom-
telt szívvel tudatjuk feledhetetlen EMIL
fiunknak, f év július hó 21-én, délután 1 óra-
kor életének 12-ik havában bélsorvadásban
történt kimúlását. Kedves halottunk földi ré-
szei e hó 23-án délután 3 órakor, varga-utcai
2257. sz. a. házikótól a ref. egyház szertar-
tása szerint a czegegy-utcai sírkertben levő
családi sírboltba fognak örök nyugalom le-
tétetni. Mely végtestességétélre rokonainkat,
barátainkat s ösmerőseinket bánatos szívvel
meghívjuk. Debreczen, 1884. július hó 22-én
Béke poraira !

— **A könyári Sóstón.** mint lapunknak
írják, most pezsgő élet uralg ; a fürdő szo-
bák nagyobb részét debreczeni, váradi, ér-
melleki, sőt távolabb vidékről is jött családok
tartják elfoglalva ; a gyógyterem mögötti er-
dőséknében naponként kétszer : reggeli 8—10,
és d. u. 5—7-ig rendszeres zenekar mulattatja a
sétáló vendégeket. Mint czélszerű újítást je-
lezhetjük továbbá, hogy a fürdést nemcsak
mint eddig kizárólag a szobák és kádakban,
de a nagy tó tükreén is gyakorolják, gondos-
kodva lévén a rendszeres uszák tanításáról.
Kisebb körben már ily versenyt is rendeztek.
A tó vizének ereje, tartama ez évben, a forró
júliusi napok alatt tetemesen növekedett, re-
mélhető tehát, hogy az évad augusztus foly-
tán lesz a gyógyulást és üdülést keresőkre
leghasznosabb. A híres Annabálon kívül, mint
hírlik, Szanyogh Szabolcs képviselő ur is, kit
a testvér megyében pártkülönbség nélkül tisz-
telnek, a társadalmi élet lendülete végett,
fényes estélyt ad, melyre közel és távolból
már is sokan készülnek.

— **Dráma a jegestengeren.** Borzasztó
drámáról írnak Island szigetéről, Akureyi-
ből június végéről ; a midőn egy dán vitor-
lás hajó, egy skót czethal-vadász-hajó mat-
rózát kétségbeesett állapotban szállította oda.
A matrózt az islandi halászok Islandtól
mintegy tizenöt mérföldnyire találták meg,
csónakjában önkivületi állapotban fekvő,
mindkét lába el volt fagyva s kivüle még
egy emberi holttest maradványai feküdtek a
csónakban. A dán vitorlászajó orvosra nyuj-
totta az első orvosi segélyt a szerencsétlen-
nek, kinek mindkét lábát amputálni kellett,
de életben maradásához még van remény. A
szerencsétlennék Dundeeben felesége és gyer-
meke vanl a „Chieftain” czethalvadász hajó
legénységéből való ; e hajóról ugyanis május
26-ikán négy csónak küldetett ki czethalva-
dászatra, mindeniken öt matrózzal. A négy
csónak azonban az óriási köd miatt nem tu-
dott visszatérni a hajóhoz. Abban a csón-
akban, a melyben a megmentett matróz
volt eredetileg még két fiatal ember, egy
harmincz éves férfi s egy öreg ember
voltak. — Viz és élelem nélkül ir-
tózatlanok között vergődtek czéltalanul
és irányt tévesztve a jeges tengeren ; míg
végre a két legfiatalabb czethalvadász meg-
halt az éhségtől és szomjúságtól. Holttesteiket
a tengerbe dobták a többiek ; ezután meg-
halt a 30 év körüli férfi s ennek holtteste
szolgált eleségül az életben maradtaknak,
míg végre az öreg matróz is meghalt s a meg-
mentett 26 éves matróz maradt csak életben.
A többi három közül két csónak már szin-
tén megkerült, megapasztott legénységgel.

— **Benzur Gyula,** a jeles festőművész
nyiregházi szülőházát márványtáblával fog-
ják megjelölni.

— **Rablógylkos-támadás Brünben.**
Tegnap délelőtt vakmerően elkövetett rabló-
gylkos-kísérelt hozta izgalomba Brün lak-
osságát. A jelenleg fürdők használata végett
Ischlben időző Kunze Kamilo törvénytéki
albíronak a Bahningen levő lakásába Swoboda
Károly bécsi születésű 28 éves vasesz-
tergályos, ki már tizenhátszer volt büntetve
és csak mult szerdán szabadult ki a pilseni
börtönből, a kinyitott konyhaablakon keresz-
tül behatolt. A lakásban senki sem volt ott-
hon. Nemsokára azonban hazaérkezett a temp-
lomból Aiesinger Mária cseléd, becuska az
ajtót maga mögött és a mosdó-medenczehez
lépett, hogy kezeit megmossa. Ezt a pillana-
tot az elrejtőzött Swoboda arra használta,
hogy egy konyhakéssel a szolgálóra rohant ;
ennek azonban halálos ijedelme között esodá-
latos módon sikerült a dulakodás alatt a fo-
lyosán nyíló ablakig eljutnia, hol három ab-
laküveget beverve segélyért kedett kiáltozni.

**A megzavarodott gyilkos erre elboacsátotta a
leányt, ki azonnal kiugrott az ablakon Swoboda
most baltát fogott, szétszúrt két ajtót,
melyeken minden valószínűség szerint mene-
külni akart, de időközben az ablakon berontó
rendőrök elfogták. A rendőrségnél a gonosz-
tevő megvallotta, hogy gyilkolni és rabolni
akart.**

— **A Niagara erejéről és eddigi föl-
használásáról** Rhodes amerikai mérnök egy
előadásában a következő adatokat említé föl.
A zuhatagon egy másodpercz alatt átlag
275,000 köbláb víz esik alá 230 lábnyi ma-
gasságból. E víztömeg ereje mintegy 7 mil-
lió lóerőnek, azaz 140 locomotiv erejének fe-
lel meg, egyenkint 1500 lóerőt számítva. Ez
erőt vízfűző kerekkel és villamos tovaive-
zetéssel 800 kilométernyi kerületben fölhasz-
nálni, mintegy 5 milliárd dollárnyi befekté-
tést venne igénybe. Eddig azonban a rop-
pant erőnek csak parányi töredékét használ-
ták föl. A kanadai parton dolgozik egy kis
kerék, mely vizet szivattyuz. Az amerikai
parton öt levezető csatorna van, melynek
vízfűző kerekéi mintegy 1000 lóerővel dolgoz-
nak ; van továbbá egy földalatti csatorna,
melynek kifolyása 230 lábnyira van a föld-
szint alá. A csatornát azonban nem gon-
dozzák eléggé s azt gyakran eltöltik kőda-
rabok, zátonyok. A zuhatag itt 5000 lóerő-
vel hajt több gépet. A villamos világítás
csak részben van alkalmazva turisták gyö-
nyörűségére. De most már dolgoznak azon,
hogy a vizeses erejét ugy használják föl, hogy
Buffalo városát innen lássák el villamos vi-
lágtással, s a mennyire lehet, az ottani ipa-
rosokat is innen lássák el hajtó erővel.

CSARNOK.

A Greely-féle északsarki expedició.

A mióta Franklin és társai áldozataivá
lettek buvárkodásunknak, az északi sark je-
ges vidékéről nem érkezett hozzánk olyan
szomorú, olyan fájdalmas hír, a minőt né-
hány nappal ezelőtt jelentett St. Johnsból a
táviró. A Greely-féle expedició huszonöt
tagja közül tizenhét elpusztult a hallatlan
nékülözés miatt. Csak három mentettek
meg három évi szenvedés után ; ezek hozták
hírt, hogy közülök néhányan az északi szé-
lesség 83 fokáig és negyvennégy perczéig
jutottak, vagyis közelebb férköztek az éj-
szaki sarkhoz, mint bárki más. A Greely-
féle expedició része volt a nagyszerű vállá-
latok ama láncolatának, melyek meteorolo-
giai észleletek végett az összes nagy nemze-
tek közreműködésével megfigyelő állomások-
kal vették volna körül a két sarkot. A nem-
zetközi megállapodások szerint 1882-ben kel-
lett volna újra kelnie a Greely-féle expedi-
ciónak, de az amerikaiak már 1881-ben el-
indították, főleg azért, mert az volt a ter-
vük, hogy a megfigyelő helyül választott
ponton — Discovery-rév a Lady-Franklin
öbölben Grönlandtól keletre — állandó mete-
orologiai állomást tartsanak. A Greely-féle
expedició 1881 július elején hagyta el New-
Yorkot a Proteus hajón. Augusztus 11-dikén
kikötött a Discovery-révben. Ez a hely noha
még kilenc szélességi fok választja el az
éjszaki sarktól, nagyon alkalmasnak látszott
mert közelében köszön volt s környékén
egész serege tanyázott a pészma ökröknek.
Nevét onnan kapta e hely, mert a sir Georg
Nares vezetésére bizott 1875—76-diki angol
északsarki expedició egész kényelemben te-
lelt itt Discovery egész hajójával. Mielőtt
a Proteus ismét utra kelt volna, a
Greely-féle expedició tagjai számára czél-
szerű épületeket emeltek, melyeket egy ame-
rikai szenátor tiszteletére Fort Conger-
nek neveztek el. A készleteket, melyeket a
Proteus hátrahagyott, igen bőven mérték
ki a legjobb anyagokból s már a legköze-
lebbi napokon gyarapíthatták e készleteket
tizennégy frissen leölt pészmaökr husával.
Égető anyagul, noha rendelkezésükre állott
a már említett köszentelep is, 140 tonna
szenet hagyta hátra. Tehát a mennyire le-
hetséges volt, ellátták mindennel a kutató-
kat ; de mivel egy év multán sem kaptak
felőlük hírt, sem az eszkimók, sem pedig a
bálnafogók útján, már 1882-ben utánuk küld-
ték a Neptun gőzöst, hogy ellássa őket a
szükséges kellekekkel. E hajónak azonban
új kedvezőtlen jégviszonyokkal kellett küz-
denie, hogy a Lady-Franklin-öböl mintegy
100 tengeri mérföldnyire kénytelen volt
visszafordulni. — Ugyanígy jártak az 1883-ban
kiküldött Proteus és Yantic hajók is.
A Proteust, midőn bejutott a Smith-Sundba,
összevették a jégtömegek s a Yantic a
két hajó legénységével visszatért, mielőtt
föladatát teljesíthette volna. Az idén még
nagyobb erőfeszítéseket tettek, melyek végre
megszerezték a sikert. Shley kapitányra,
a mentő-expedició parancsnokára rabiztak
három hajóból alakított flottát, e hajók kö-
zül a Thetis és Bear gőzösök a keresést
végezték, az Alert nevű öregebb hajó pe-
dig éléskamrául szolgált. A Thetis május
elején indult el New-Yorkból, de Bear már
hat nappal előbb utra kelt. Mindkét hajó ju-
lius 18-án érte el csak a York-fokot, hol a
Smith-Sund bejárata kezdődik. A további elő-
nyomulás folytonos küzdelem volt látszólag
áthidalhatatlan jégtömegekkel. Száz tengeri
mérföldnyi utakon hat láb vastagságú jég-
táblákon törtek maguknak utat a hajók. De
nem hagyták használatlanul a legkisebb al-
kalmat sem, mely haladásukat megkönnyit-

heté. Fájdalom, a jégviszonyok kedvezőtlen-
bek voltak, a nyár később köszöntött be és
a tél keményebb volt, mint valaha az utolsó
husz év alatt. Julius 29-dikén esteli 9 óra-
kor találták meg a Greely-féle expedició
életben maradt tagjait ; huszonnégy vagy
negyvennyoloz órai késedelem e kevesek szá-
mára is meghozta volna a halált.

A megmentésről a következő megható
jeleneteket közlik. Mikor a mentők a tábor-
hoz értek, kénytelenek voltak a sátrak bő-
falait átmetnszeni. Greely hadnagy már
csak kezei segítségével bírt térdre állni ;
prémbe volt burkolva, fején összegyűrt vö-
rös sapkát viselt, ami alakját kiserítettettebbé
tette ; mikor a mentők meglátták hosszura
nőtt haját és szakállát, elsorványodott alak-
ját, mélyen beesett szemeit, melyek a szem-
lőveg mögöl sajtáságos fényben ragyogtak,
mikor meghallották gyenge, elhaló hangját,
melylyel ki akarta fejéni kitoró érzelmeit,
valamennyien könnyekre fakadtak Greely
mellett két társa fekiadt : Ellison tizedes,
kinek két lába elfagyott, és a ki már nem
bírt a fejét felemelni és Conuel Maurice
magánzó, aki az éhhalállal küzdött. Greely
hadnagy már elmondta a haldoklókért az
utolsó imát, mikor a mentők megérkeztek. Az
expedició négy tagja, Brainard őrmester,
Beberbeck kórházkezelő, Long és Fredericks
magánzó még képesek voltak kimenni a
sátorból. Egy kis tejpunch és ammonia, azu-
tán a tea és meleg, de különösen az a tudat,
hogy meg vannak mentve, új erőket adott
nekik ; esengve kértek szilárdabb edelét, de
azt egyelőre meg kellett tőük tagadni. Nagy
óvatossággal a Thetis és Bear hajókra száll-
ították és ott a legnagyobb gondal ápolták
őket. Kezdetben örvendtek a megmentésnek,
de azután még napok mulva is csüggedtek
voltak, elméjük meg van gyöngyítve, beszé-
dük és minden mozdulatuk lassu. Ellison
megőrült, mielőtt meghalt.

A mult pénteken, déltájban érkezett
Shley kapitány a megmentett kutatókkal
St. Johnsbba, Uj-Fundlandba.

A Greely-féle expedició sorsáról a kö-
vetkezőket táviratozzák ;
„Bár a Proteus által hátrahagyott élé-
lismiszerek mint említve volt bő mennyiségben
voltak, két év mulva fogyini kezdtek. 1883
nyara végén az elzüllöttéket az a kétségbe-
ejtő gondolat lepte meg, hogy a jelen át
semmi hajó nem hathat hozzájuk. Ezért arra
szánták magukat, hogy csónakjaik segítségé-
vel megkísértsék elérni a Grönland nyugoti
partjain levő dán telepítések egyikét. 1883
aug. 9-én kiindultak az északi szélességi 81
fok és 44 percz alatt fekvő Conger erősség-
ből, melyben egészségesen, lehető jól és ké-
nyelmesen éltek két éven át. Szeptember 29-
én a 25 menekvő Baird Inletnél volt, 70 ten-
geri mérföldre Congertől és a Ciscovary-rév-
től. Eddig csak minden jó volt, de most kez-
dődtek a leirhatatlan viszontagságok. Mikor
meggyőződtek arról, hogy csónakokon tovább
menni és a dán gyarmatot elérni lehetetlen
elhagyták csónakjaikat és egy délfele zajló
émezőségen húzták meg magukat. Harmincz
napig voltak e szörnyű helyen, míg végre a
Sabine fokhoz értek, mely az északi széles-
ség 79 ik foka alatt nem messze van a Smith
Sund torlatától. Itt a Sabine foknál ki-
mondhatatlan inség között éltek a szerencsét-
lennék, hóból rakott kunyókban ; eleségök
abból áll, a mit magukkal hoztak, vagy a
mit találtak itt-ott. E talált tápszernek több-
nyire a régebben ott járt hajósok által hátra-
hagyott eleség voltak, meg a Proteus hajó-
töréseiből származó hulladékok. Mikor ez is
elfogyott, a hajótörtek tengeri kutya bő-
rét vagdalták szíjja és megfőzték, majd ruha-
darabjaikat emészték föl ; ha erőik engedték
feltörték a jeget és holmi mohát, puha héju
rákot szedtek össze. Az első halálest új év
napján történt ; de aztán, bár nagy hideg
volt, jó ideig nem halt meg senki. April 5-től
kezdte azonban egymást érték az éhség és
nyomorúság által okozott halálestek ; június
16-án halt meg a tizenhatodik áldozat, dr.
Pavy. Az aozélmény, az északi éghajlathoz
hozza törődött grönlandi eszkimók még ha-
marabb veszték el, mint az európaiak. A
megmentettek is szánandó állapotban voltak,
és közülök egy, Ellison sergeant, kinek elfa-
gyott kezeit és lábait le kellett vágni június
6-án, három nappal az operáció után, meghalt.
De a többiek, — Greely hadnagy, négy ser-
geant, egy betegápoló és egy önkéntes, —
gyarapodtak életerőben és St. Johnsbba ér-
kezve, már egynek sem forgott élete veszély-
ben. A két gőzös : Thetis és a Baar tizenkét
halottat is hoznak magukkal : a többi öt
holtat a Sabine-foknál mielőtt eltemették
volna, lemosa a víz a jégről. Greely hadnagy
megmentette az összes jegyzeteket s a Conger
erősségben használt tudományos eszközö-
ket. Fölfedezéseiről ezeket táviratozza a
tengerészeti miniszternek : „Háromszáz év
óta először kell lemondani Anglián k arról
a dicsőségről, hogy legmesszebbre hatolt észak
felé. Lockwood hadnagy és Brainard őrmes-
ter május 13-án Lockwood Islandra értek, az
északi szélesség 83 fok 24 percz és a keleti
hosszúság 44 fok 5 percz alatt. 2000 lábnyi
magsból észak és északnyugot felé nem lát-
tak szárazföldet, de északkelet felé látták
Grönlandot és a Cap Robert Linkolnt. Lock-
wood hadnagy 1883-ban az észak-grönlandi
part mentén levő szabad vizen jött vissza.
Dr Pavy 1882-ben a Josezh Henry fok kö-
zelében a tengerbe sodortatott és csak kisé-
rőinek eserben hagyásával menekült meg.
En 1882-ben a Crinnel-föld belsejét kutattam

70 és a 70 mérföld kiterjedésű Hatzen-
vat fedeztem föl.” Most már általában azon
a véleményen vannak, hogy ezután már nem
kellene északsarki expedicióra indulni, mert
a legénység veszteségei és szenvedései nem
állnak arányban az eredményekhez.

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenőr”, eredeti táviratai.)
LONDON, jul. 22. Az értekezlet
tegnap Granville elnöklete alatt ülést
tartott.
PÁRIS, jul. 22. Legutóbbi 24 óra
alatt T o u l o n b a n 42, M a r s e i l l e n
ben 49. Arlesben 8 kolerahál fordult
elő, Lyonban pedig egy kolera eset.
ZÁGRÁB, jul. 22. Lorkovits egye-
temi rektort hivatalától felfüggesztették,
fizetését betiltották, mert vonakodott a
tanulók ellen vizsgálatot vezetni. Her-
voics osztálytanácsos bizatot meg a vizs-
gálatlalt.
BAJA, jul. 22. Szabadka-bajai vas-
utvonal közigazgatási bejárása befejezte-
tett, a vonal megnyitása 1884. év végére
várható.

Feladv. szerkesztő és kiadó lapnaptájonos
Vertesi Arnold.
Főmunkatára : Karczag Vilmos.

Nyilt-tér.

Hirdetés.

Van szerencsém a t. cz. szülékkel
tudatni, hogy miniszteri leg engedélyeztet
magán fiiskolában a jövő taeuvre való
beiratások szécsenyi utca az 1805-dik
sz. a. ház iskola helyiségében jul.
29-étől aug. hó 5-kéig eszközölhetők.
Tisztelettel
Plesz Vilmos.

**Kitűnő
egri veres bor**

1 literes üveg	— 80 kr.
1/2 " "	— 40 kr.
Valódi szegzárdi vörös bor 1	1 ft. 20 kr.
" "	— 60 kr.
borovicska (fenyő-víz) 0,7	— 50 kr.
" "	— 35 kr.

A boros üveget visszafogodom, 1 literest
10 fél literest 5 krajczárjával.
Kapható :
Varga Lajos
fűszerkereskedésében. (Piacz.)

Orvosi tekintélyek által
vese, húgydara, köszvény és hólyag bán-
talmak ellen, továbbá a légző és emésztési
szervek hurutos bántalmainak rendelve.

Salvator

— égvényes vasmentes savanyúvíz —
szénsavdús, lithium tartalmú forrás
Borral használva igen kellemes üdítő italt szolgáltat.
Kapható savanyúvíz-kereskedésekben s leg több gyógyszerertárban.
A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.
Budapesten főraktár EDESKUTY L. úrnál.

Fertőtelenítésre!

Karbolsavat, Karbolmeszet,
Zöldgáliczot
és
Chlormeszet
ajánl gráni áron

Maklár Gyula

vegyszereti terménygyára
BUDAPESTEN.
Raktar : VII. Dohány-utca 12. sz

CZIGELKAI
 kiváltképen jónak bizonyult a gyomor-, bél-, hughyólyag- és tüdőbajok ellen, a gümökör, csusz, kőszvény ellen, a görvélykórok valamenynyi alakja ellen, mint szintén a bujakórok következő ményei ellen.

LAJOS-FORRÁS

Európa valamennyi ásványvizei között a legnagyobb tartalmánál fogva (1000 rész víz tartalmaz 8-1612 rész szén-savas nátront és 3-6210 rész-savat) a dus savany tartalmu borokkal a legpezsgőbb ital egyike.

Töltések a czigelkai forrásigazgatóság által u. p. Bártfa, Felső-Magyarország.

Tetemesen leszállított

olcsó áron

ajánl

KUNZ JÓZSEF és T^SA

satin,

erection, barege és többféle ruhaszöveteket.

Hirdetmény!

Vagyonbuktott özv. Burger Ignácné h. hadházi lakos csódtömegében feltárazott különféle árucikknek 8919 frt 64 kr. becsértékben csódválasztmányi határozat folytán zárt ajánlat (offert) útján el fognak árusítani.

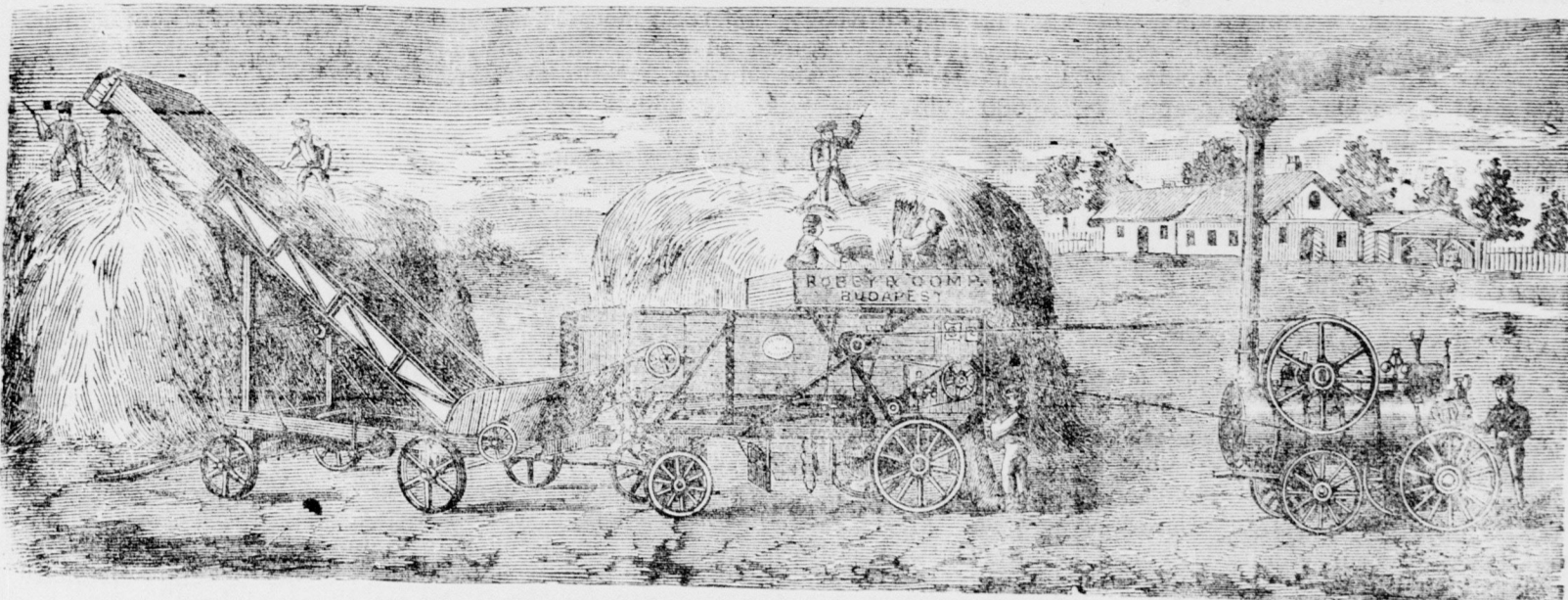
Felszólíttatnak a venni szándékozók, mikép ajánlataikat 1000 Egyezer forint bánatpénzzel f. é. július hó 30-ik napjának délutáni 5 órájáig csódválasztmányi elnök Dr. Kola János debreczeni ügyvéd úrnál nyujtsák be, a későbbben érkezendő ajánlatok figyelembe véteteni nem fognak. A választmány az ajánlatok felett f. évi július 31-ik napján fog dönteni.

A csódleltár választmányi elnök Dr. Kola János ügyvéd úrnál, valamint tömeggondnok Goldhammer Albert h. bőszőrményi ügyvédnél megtekinthető, az áruk természetbeni felnézete végett tömeggondnokhoz kell fordulni.

A csódválasztmány.

ROBEY & COMPANY

Budapesten üllői-ut 35.

szabadalmazott „ROBEY” gőzgép,

malmok hajtására a legjobb gép, nem igényel külön alapfalazatot, falazott kéményt, olcsóbb is, felül is mulja a fekvő (stabil) gépet.

1286 tk.
1884

III. Arverési hirdetményi kivonat.

A nánási kir. íbság mint tkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Farkas Viola végrehajthatónak Balog Sára és Juhász Miklósné végrehajtást szenvedők elleni 104 frt tőkekövetelés és járulékaí iránti végrehajtási ügyében a kir. ívszék (a nánási kir. járásbíróság) területén lévő Dorogon fekvő a dorogi 205 sz. telekjkvben A I. 2, 5, 10, 13, 15, 16, 18, 19, 21, 23, 27, 28 ísz. a. ingatlanokra 1475 frt, és A + 1 ísz. ingatlanra az árverést 64 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1884. évi aug. hó 21-ik napján délelőtt 9 órakor Dorog városánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Nánáson 1884. évi május hó 29-dik napján.

A nánási kir. íbság mint telek-könyvi hatóság.

Sebestyén, járásbíró.

CI CZIPŐ ÜZLET.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy helyben Czegléd-utcán, a városháza alatt, a régi takarékpénztár tőszomszédságában egy dusan felszerelt

női, férfi és gyermek czipő üzletet

nyitottam. E szakmában nagyobb gyárakban szerzett ösmereteim és rendkívül kedvező összeköttetésemnél fogva a legjobb minőségű

női, férfi és gyermek czipőket

ajánlok u. m. női czipők minden alakban és minőségben 1 frt 25 krtól 7 frtig, férfi czipők " " " " " 3 frt 20 krtól 7 frtig, gyermek czipők " " " " " 50 krtól 4 frtig,

mely árak minden tekintetben a gyári áraknak megfelelnek. Mintán minden egyes nálam vásárolt czikk minőségéért kezességet vállalok kérem a n. é. közönség becses pártfogását maradván teljes tisztelettel

FALK OTTÓ

Czegléd-utca, a városház alatt, a régi takarékpénztár tőszomszédságában.

Wiese Tivadar és Társa

csészái királyi szabadalmazott **PÉNZSZEKRENY-GYÁROSOK** Bécsben, ajánlják raktárukat Budapesten, dob-utca 1 sz. a.

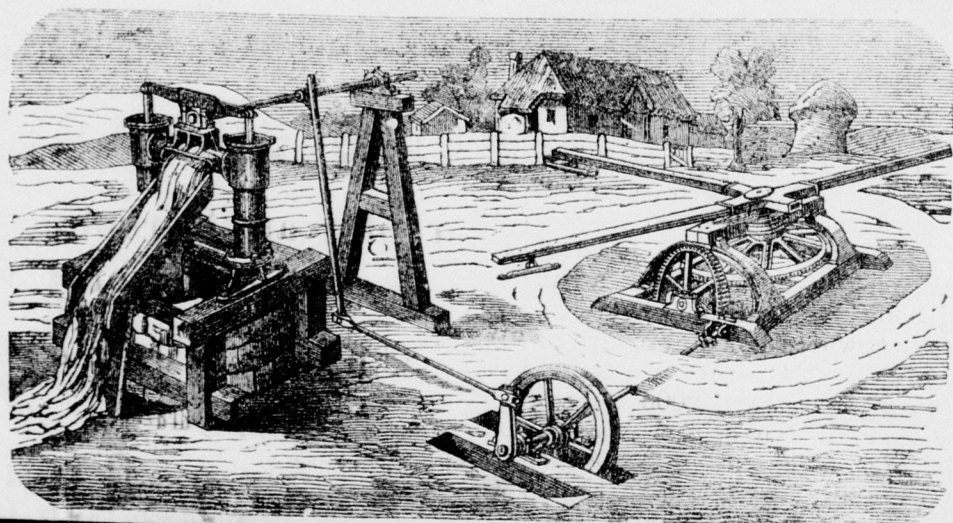
Arjegyzék ingyen.

GYÁR aeterikus olaj és szeszek ezulorfesték- borfinomító, artatlan vörösborfesték, francia-Gelatin, stb. **RIPPER JÁKOB és TESTVÉRE** Budapesten dob-utca 1. sz. Tea, rum és cognac nagybani raktára.

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerke gyára, harang és érezöntödeje. BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet, **kutakban és mindennemű szivattyukban** Elvállal teljes vízvezetékét berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részéről, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik **KÖZ- és MAGÁN-FÜRDŐK** felszerelésére **szagmentes ürszékék** felállítására és minden vízművi munkát gyors és pontos kivitelére. Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.